

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/9/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5616205772
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2018:5616205772.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Yvetty Dzugasovej a členov JUDr. Jany Urbanovej a Mgr. Anny Mihálikovej, v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného JUDr. Barborou Korenecovou, advokátkou, so sídlom F. XXX/X, XXX XX U., proti žalovanému: E. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXXX/X, XXX XX G. U., v konaní o zaplatenie 1.176 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 11Csp/52/2016-71 zo dňa 05. septembra 2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 11Csp/52/2016-71 zo dňa 05. septembra 2017 vo výrokoch II. a III. p o t v r d z u j e .

Žalovaný n e m á voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Vo zvyšnej časti (výrok I.) z o s t á v a rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 11Csp/52/2016-71 zo dňa 05. septembra 2017 n e d o t k n u t ý .

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 600 Eur spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania od 03.05.2009 do zaplatenia, všetko v pravidelných mesačných splátkach vo výške 20 Eur, prvá splátka splatná v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti rozsudku, každá splátka splatná do 15. dňa toho ktorého mesiaca s tým, že nezaplatať čo i len jednej splátky má za následok zrochnosť celého plnenia (I. veta výroku). V zostávajúcej časti súd žalobu zamietol (II. veta výroku) a žalobkyni náhradu trov konania nepriznal (III. výrok).

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že medzi stranami sporu bola dňa 15.01.2009 uzatvorená Zmluva o úvere č. 5580926 podľa ustanovení Obchodného zákonníka, na základe ktorej poskytol žalobca žalovanému úver vo výške 600 Eur. Pri absencii akýchkoľvek elementárnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere sa žalovaný zaviazal úver splatiť spolu s poplatkom vo výške 576 Eur dvanástimi mesačnými splátkami po 98 Eur, počnúc dňom 28.01.2009. Žalovaný bol v zmluve označený ako fyzická osoba nepodnikateľ. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 1T/62/2013 zo dňa 02.07.2013 súd schválil dohodu o vine a treste a žalovaného uznal za vinného, že dňa 15.01.2009 bez splnenia všeobecných podmienok poskytnutia úveru veriteľom, pretože uviedol nepravdivé údaje o výške mesačného príjmu a výške mesačných výdavkov, v mieste svojho trvalého pobytu so splnomocneným zástupcom spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, uzatvoril zmluvu o úvere č. 5580926, na základe ktorej mu bol poskytnutý úver vo výške 600 Eur, ktorý sa zaviazal spolu s príslušným poplatkom vo výške 576 Eur splácať v 12-tich mesačných splátkach vo výške 98 Eur, počnúc dňom 28.01.2009, avšak neuhradil ani jednu splátku, čím spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. spôsobil škodu vo výške 1 176 Eur, za čo bol odsúdený za prečin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1

Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov, výkon ktorého bol podmienične odložený na skúšobnú dobu vo výmere 12 mesiacov. Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku bola obchodná spoločnosť Platíť sa oplatí, s. r. o., so sídlom Košická 56, Bratislava, IČO: 45 684 618, na ktorú prešli práva a povinnosti poškodeného v trestnom konaní, s uplatneným nárokom na náhradu škody vo výške 6.890,19 Eur odkázaná na občianske súdne konanie. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť 02.07.2013. Z oznámenia o postúpení pohľadávky, ktoré si žalovaný prevzal dňa 01. 07. 2013, mal súd preukázané, že žalobca nadobudol uplatnenú pohľadávku, čím bola preukázaná aktívna vecná legitímácia na podanie žaloby. Okresný súd v konaní ustálil, že Zmluva o úvere č. 5580926 zo dňa 15.01.2009 je zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a preto je na ňu potrebné aplikovať ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. Žalobca používa identický formulárový vzor zmlúv o úvere so všetkými klientmi, pričom ustálenou rozhodovacou činnosťou súdov Slovenskej republiky v každom stupni už bolo opakovane uzavreté, že predmetné zmluvy sú zmluvami o spotrebiteľských úveroch. Žalobcovi nič nebránilo, aby do formulára zmluvy zahrnul aj údaj o tom, na aký konkrétny účel bol úver poskytnutý. Samotné naformulovanie zmluvy spočíva v tom, že úver je poskytnutý len za účelom zamestnania, povolania alebo podnikania, čím bol nepochybne sledovaný cieľ vylúčiť aplikáciu zákona č. 258/2001 Z. z. v nadväznosti na jeho ustanovenie § 3 ods. 2 tohto zákona, automaticky neznamená, že súd pri posudzovaní otázky charakteru právneho vzťahu bude postupovať formalisticky a prieskum zmluvy obmedzí len na označenie zmluvných strán, resp. vyznačenie účelu použitia finančných prostriedkov z úveru. Povinnosťou žalobcu bolo pri tvorbe formulárovej zmluvy postupovať s odbornou starostlivosťou, čo okrem iného znamená že bol povinný zabezpečiť odbornú spôsobilosť zamestnancov, ktorí prichádzajú do styku s neprofesionálnym klientom. Medzi žalobcom a žalovaným nebolo sporné, že bola medzi nimi uzatvorená zmluva, na základe ktorej žalovaný čerpal úver vo výške 600 Eur, z ktorého žalovaný neuhradil ani časť svojho dlhu. Predmetný úver považoval okresný súd za bezúročný a bez poplatkov, nakoľko zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje takmer žiadne podstatné náležitosti podľa ustanovení zákona č. 258/2001 Z.z. (konkrétne § 4 ods. 2 písm. h/, i/, j/, k/ uvedeného zákona v znení účinnom v čase vyhlásenia rozsudku prvoinštančného súdu), absenciu ktorých zákon sankcionuje v tom smere, že veriteľ nemá právo na úroky a poplatky z úveru (§ 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z.). Na základe uvedeného súd vyhovel žalobe v časti o zaplatenie sumy 600 Eur, ktorú nesporne žalovaný doposiaľ neuhradil; popri istine súd priznal žalobcovi v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z. aj úroky z omeškania podľa výrokovvej časti napadnutého rozsudku. Takto uloženú povinnosť umožnil prvoinštančný súd v zmysle § 232 ods. 3 CSP žalovanému splácať v splátkach vo výške 20 Eur mesačne, čo odôvodnil majetkovými pomermi žalovaného, výškou priznaného nároku a postavením žalobcu na trhu, keď bol toho názoru, že povolením splátok nebude žalobca žiadnym spôsobom znevýhodnený, pričom povolenie splátok zároveň zabezpečí splnenie dlhu bez potreby nariadenia výkonu rozhodnutia. V zostávajúcej časti súd žalobu zamietol, nakoľko žalobcovi pre absenciu podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere nevznikol nárok na akékoľvek príslušenstvo úveru.

3. O trovách konania rozhodol prvoinštančný súd tak, že žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania nepriznal, nakoľko bol v konaní úspešný len v nepatrnej časti (2 %).

4. Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý sa domáhal jeho zrušenia v napadnutej časti výroku II. a III. a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolateľ svoj opravný prostriedok založil na odvolacích dôvodoch v zmysle § 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) CSP. Namietal, že vzťah medzi žalobcom a žalovaným nemá povahu občianskoprávneho záväzkového vzťahu, tak ako to vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku. Zmluva o úvere č. 5580926 zo dňa 15.01.2009 bola medzi sporovými stranami uzatvorená podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka a má povahu absolútneho obchodu. Aplikácia právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa nie je možná, nakoľko právne vzťahy medzi žalobcom a žalovaným, s prihliadnutím na charakter uzatvorenej Zmluvy o úvere, nespadá pod spotrebiteľskú úpravu zakotvenú v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pri skúmaní postavenia žalobcu je potrebné akcentovať jeho dobrú vieru, s ktorou do právneho vzťahu so žalovaným vstupoval; ak dodávateľ koná v dobrej viere, že druhá strana nie je spotrebiteľ, nemôže sa táto osoba dovolávať toho, že mala postavenie spotrebiteľa. Odvolateľ prezentoval právny názor, v zmysle ktorého sa dodatočne nemožno dovolávať inej kvalifikácie právnej povahy zmluvy, keďže jej uzatvorenie ako zmluvy o úvere podľa Obchodného zákonníka vyvolal a inicioval žalovaný. Žalobca uzaviera zmluvy o spotrebiteľských úveroch aj s osobami, ktoré sú živnostníkmi, ak na začiatku kontraktčného procesu prejavia túto vôľu, t. j. nekonajú v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Konanie žalovaného v žiadnom prípade nemôže byť na ujmu žalobcu, pretože v opačnom prípade by platil extenzívny výklad ust. § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka „Spotrebiteľ

je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti.“, t. j. za spotrebiteľa by sa považovala každá fyzická osoba, čo je v rozpore s účelom právnej úpravy ochrany spotrebiteľa. Odvolateľ poukázal na viacero súdnych rozhodnutí (napr. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 18CoE/313/2016 zo dňa 31.05.2017, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/975/2015 zo dňa 21.2.2017, uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 21CoE/469/2016), pričom prezentoval právny názor, že v danom prípade nemožno aplikovať ustanovenia zákona č. 258/2001 Z.z. o ochrane spotrebiteľa ako ani ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, nakoľko finančné prostriedky boli žalovanému poskytnuté na výkon zamestnania. Odvolateľ poukázal aj na viazanosť súdov úniou právom, pričom Európska únia vo všeobecnosti zastáva názor, že spotrebiteľom môže byť výlučne fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci svojej podnikateľskej, obchodnej alebo profesijnej činnosti. Súdny dvor Európskej únie tento výklad potvrdil v rozsudku C-541/99 v spojení s C-542/99 Cape Snc v. Idealservice Srl a Idealservice. Pri výklade sa riadil smernicou Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorá spotrebiteľa definuje ako „akákoľvek fyzická osoba, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom, nevzťahujúcim sa k jej obchodom, podnikaniu alebo povolaniu.“. Žalovaný v danom prípade nikdy nenamietal nespotebiteľský charakter Zmluvy o úvere, nepodal žiaden prostriedok procesnej obrany a súdom nebol vyzvaný na preukázanie, na čo reálne použil poskytnutý úver. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu SR vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06). Žalobca má preto dôvodné pochybnosti o správnosti právneho názoru súdu prvej inštancie o spotrebiteľskom charaktere vzniknutého právneho vzťahu, nakoľko je dôvodné sa domnievať s ohľadom na účel poskytnutia úveru, že mu toto postavenie neprislúcha.

5. Žalovaný, ktorému bolo odvolanie žalobcu doručené v zmysle § 373 ods. 3 CSP dňa 20.11.2017 (č.l. 90 súdneho spisu), zostal nečinný a na zaslané odvolanie procesne nereagoval.

6. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP toto rozhodnutie vo výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti a v závislom výroku o trovách konania v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správne. V nenapadnutej časti zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý.

7. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v prevažnej časti sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní primárne obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

8. Na doplnenie považoval odvolací súd za nevyhnutné reagovať na odvolaciu argumentáciu žalobcu formulovanú v podanom opravnom prostriedku. Krajský súd zároveň poukazuje na zodpovednosť žalobcu za obsahové vymedzenie svojho odvolania, v spojitosti s nevyhnutnosťou odvolacieho súdu rešpektovať svoju viazanosť odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP).

9. Vo vzťahu k primárnej odvolacej argumentácii žalobcu týkajúcej sa nemožnosti považovať zmluvný vzťah, ktorý vznikol medzi sporovými stranami na základe uzatvorenej Zmluvy o úvere, za vzťah spotrebiteľský, odvolací súd uvádza nasledovné:

10. Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravuje Občiansky zákonník v ust. § 52 ods. 1, v zmysle ktorého spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti, alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka).

11. Špeciálna právna úprava je obsiahnutá v zákone č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení účinnom k 15.01.2009, (ďalej aj „zákon o spotrebiteľských úveroch“, ktorý vo svojom ust. § 2 písm. b) uvádza, že na účely tohto zákona sa rozumie zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

12. Podľa § 3 ods. 1 a 2 citovaného zákona veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci. Spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

13. Originárny právny vzťah subjektov vystupujúcich v tomto sporovom konaní bol založený uzatvorením Zmluvy o úvere č. 5580926 zo dňa 15.01.2009 medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom, v ktorej sa zmluvné strany dohodli, že veriteľ sa zaväzuje poskytnúť dlžníkovi úver v sume 600 Eur a dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi uvedenú sumu zvýšenú o poplatok vo výške 576 Eur, t.j. dlžník celkovo zaplatí veriteľovi čiastku 1.176 Eur. Zmluvné strany predmetnú Zmluvu (v zmysle záhlavia) uzatvorili podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Zmluva obsahovala (okrem iného) prehlásenie dlžníka, že finančné prostriedky mu veriteľ poskytuje na výkon zamestnania - prehlásenie dlžníka bolo formálne vykonané označením možnosti „zamestnanie“ vo vopred pripravenom formulárovom poli, pod ktorým sa nachádza podpis dlžníka (žalovaného).

14. Niet pochyb o tom, že žalovaný pri uzatváraní úverovej zmluvy zo dňa 15.01.2009 mal status spotrebiteľa v zmysle ust. § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, keďže v tom čase bol fyzickou osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Žalobca v konaní tvrdil, že zmluva o úvere bola uzavretá podľa § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka, naviac vyznačením účelu poskytnutia úveru „na výkon zamestnania“, dlžník stratil postavenie spotrebiteľa s prihliadnutím na definíciu spotrebiteľa v zákone č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a úverová zmluva sleduje režim Obchodného zákonníka.

15. Je potrebné zdôrazniť, že pokiaľ boli splnené podmienky pre charakteristiku úverového vzťahu medzi uvedenými subjektmi ako spotrebiteľského úveru (definované v § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka a v § 2 písm. a), b) a § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení účinnom k 15.01.2009), nemožno vylúčiť uplatňovanie ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch "len" označením danej zmluvy ako zmluvy o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka. Z uvedeného vyplýva, že spotrebiteľským úverom môže byť aj úver na základe zmluvy o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka.

16. Pokiaľ žalobca poukázal na tú skutočnosť, že dňa 15.01.2009 uzatvoril so žalovaným zmluvu o úvere, na základe ktorej poskytol žalovanému úver na účel zamestnania, čo vylučuje aplikáciu spotrebiteľského práva na prejednávaný prípad, odvolací súd zdôrazňuje, že definícia pojmu "spotrebiteľ" v slovenskom zákone č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ktorý transponuje smernicu 2008/48/ES, sa výrazne líši od definície obsiahnutej v smernici 2008/48/ES. Použitie slova "zamestnanie", ktoré vyzerá, že zodpovedá "práci/zamestnaniu", nezodpovedá článku 3(a) smernice 2008/48/ES, ktorý používa slovo "obchodnou" (anglicky "obchod") a obmedzuje rozsah ochrany poskytovanej smernicou 2008/48/ES na Slovensku. Z rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu je pritom známe, že úverové zmluvy uzatvorené nebankovou inštitúciou POHOTOVOST', s.r.o. často odkazujú na výkon činnosti, povolania alebo zamestnania ako účel úveru, pričom v skutočnosti dlžníci nemajú vlastný podnik a sú nezamestnaní, dôchodcovia alebo penzisti a podobne; alebo používajú úver na súkromné účely.

17. Definícia spotrebiteľa zo spotrebiteľskej zmluvy je v právnych podmienkach Slovenskej republiky obsiahnutá aj v Občianskom zákonníku, pričom možno konštatovať, že na rozdiel od definície spotrebiteľa podľa zákona o spotrebiteľských úveroch platného a účinného v čase uzavretia zmluvy, v smere ochrany spotrebiteľa a možnosti simulácie jeho iného postavenia je dokonca prísnejšou a pre spotrebiteľa výhodnejšou. Kým ustanovenie § 3 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. považuje za spotrebiteľa fyzickú osobu, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania (z čoho tak a contrario plynie, že dlžníkov z úverov

poskytnutých na výkon zamestnania, povolania či podnikania zásadne za spotrebiteľov považovať nemožno), výkladom úpravy v Občianskom zákonníku (§ 52 ods. 4) je potrebné dospieť k záveru, že tzv. „nespotrebiteľom“ je len tá osoba, ktorá do postavenia odberateľa (konzumenta) tovaru či služieb vstupuje konaním v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, v rámci vlastnej zárobkovej činnosti slúžiacej rovnako ako u dodávateľa k dosiahnutiu zisku a nielen uspokojovaniu osobných potrieb či potrieb príslušníkov jeho domácnosti. Ak takto ustanoveným rámcom a nevybočením z neho sú zásadne len medze ustanovené živnostenským alebo iným jemu na roveň postaveným oprávnením (opačný názor by okrem tolerovania neoprávneného podnikania viedol i k zotretiu hranice určenej na rozlišovanie medzi spotrebiteľskými a inými zmluvami, resp. vzťahmi), nemôže byť pochybností o tom, že dopad ochrany podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách je oproti právnej úprave podľa ustanovení zákona č. 258/2001 Z.z. širší, definujúci spotrebiteľa v širšom rozsahu. V prípade definície spotrebiteľa podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka de facto odpadá význam právnej polemiky o tom, či prípadné plnenie zo zmluvy bolo poskytnuté na výkon zamestnania - u činností vykonávaných ako v rámci zamestnania je totiž pojmovo vylúčené, aby tieto mohli byť obchodnými či inými obdobnými podnikateľskými činnosťami s tak vymedzeným predmetom, ako to má na mysli úprava majúca sa tu použiť, a to sa sprostredkovane vzťahuje aj na osoby vykonávajúce takéto činnosti (zamestnanec pri výkone zamestnania z podstaty veci nemôže byť obchodníkom ani podnikateľom). Len v prípade, keď sa jedná o zamestnanie vykonávané v režime obdobnom obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (a zároveň s prihliadnutím na súvislosť uzatvorenia zmluvy so zamestnaním dlžníka - potenciálneho spotrebiteľa), ide o vzťah nespádajúci pod úpravu spotrebiteľských zmlúv.

18. Žalobca vo svojom opravnom prostriedku v snahe eliminovať možnosť použitia noriem tzv. spotrebiteľského práva na prejednávanú vec argumentoval tým, že podľa jeho názoru okolnosť poskytnutia úveru žalovanému ako dlžníkovi zaškrtnutím políčka na účel výkonu zamestnania znemožňovala považovať zmluvu účastníkov za zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Aj keď v danom prípade reálne a preukázateľne došlo k označeniu formulárového poľa majúceho osvedčiť poskytnutie úveru na výkon zamestnania žalovaného, v súdnej veci okresný súd správne hodnotil otázku použiteľnosti noriem všeobecného spotrebiteľského práva a následne vyhodnocoval zhodu zmluvou proklamovanej okolnosti (poskytnutia úveru na výkon zamestnania) so skutočnosťou.

19. Odvolací súd zdôrazňuje, že dôkazné bremeno ohľadom preukázania, že úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania dlžníka (žalovaného) zaťažuje v tomto prípade toho, kto tak tvrdí, t.j. žalobcu. Žalobca toto dôkazné bremeno v konaní neunesol. Bezpečným preukázaním nemôže byť len zaškrtnutie všeobecného údaja o uzavretí zmluvy (poskytnutí úveru) na účel zamestnania, ktorý nepreukazuje konkrétny súvis uzavretia príslušnej úverovej zmluvy so zamestnaním dlžníka. Vymedzenie účelu - poskytnutie úveru „na výkon zamestnania“, v spojení s nedostatkom akejkoľvek aktivity žalovaného má taký vplyv, ako by účel úveru nebol v zmluve vymedzený vôbec. Ak by žalobca ako dodávateľ konal v súlade s požiadavkou odbornej starostlivosti pri poskytovaní úverov, poskytol by žiadateľovi o úver dostatok informácií aj ohľadom v zmluve uvádzaného účelu poskytnutia úveru, (keďže zmluva umožňovala aj vyhlásenie o inom účele poskytnutia úveru), ktorý má zásadný vplyv na samotné postavenie žiadateľa o úver, a následne by nemal problém uvedenú skutočnosť v konaní preukázať. Preverenie skutočností rozhodujúcich pre určenie, či žiadateľ o úver spĺňa definíciu spotrebiteľa je nepochybne v možnostiach poskytovateľa finančnej služby a je výsledkom dostatočnej informovanosti spotrebiteľa, okrem iného, aj o dôsledkoch mechanicky vyznačovaných alternatív v zmluvnom formulári vyžadovaných poskytovateľom finančnej služby. V posudzovanom prípade však žalobca ako poskytovateľ finančnej služby využil svoju silnú pozíciu (v podstate skrytým zámerom, ktorému spotrebiteľ nemohol pripísať žiadny význam), postupoval v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti v snahe jednoznačne vytvoriť zdanie, že sa nejedná o spotrebiteľský úver.

20. Žiada sa dodať, že rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu v identických veciach je známe, že žalobca pri uzatváraní zmlúv o úvere, konkrétne pri vyplňaní zmluvných formulárov žiadateľov o úver si počína tak, aby v daných prípadoch vylúčil aplikáciu noriem spotrebiteľského práva nesprávnym vyznačovaním účelu poskytnutého úveru (napr. na výkon zamestnania a pod.). Formulár zmluvy o úvere, vrátane jeho dodatku vyplní zástupca veriteľa a predkladá na podpis dlžníkovi bez možnosti modifikovania jeho obsahu zo strany dlžníka. Zo súdnej praxe je rovnako známe konanie žalobcu, ktorým presviedča, navádza alebo inak pôsobí na spotrebiteľov s cieľom dosiahnuť vyznačenie účelu úveru na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, aby sa tento úver následne spravoval

právnou úpravou obsiahnutou v Obchodnom zákonníku. Takéto konanie žalobcu bolo štátnymi orgánmi opakovane sankcionované a definované ako „nekalá obchodná praktika“ v rozhodnutiach Slovenskej obchodnej inšpekcie, Ústredného inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie (napr. č. SK/0303/99/2011 zo dňa 15.06.2011, č. SK/0068/99/2011 zo dňa 10.06.2011), ktorých zákonnosť bola podrobená súdnemu prieskumu v rámci správneho súdnictva (pozri napr. rozsudok NS SR sp.zn. 5Sžo/13/2014 zo dňa 27.01.2015, či rozsudok NS SR sp. zn. 8Sžo/45/2014 zo dňa 19.08.2015). Ani v prejednávanom prípade nebola preukázaná dobrá viera žalobcu, že žalovaný použije úver na účel uvedený veriteľom v zmluve o úvere. Z tohto dôvodu nebolo na prejednávanú vec aplikovateľné rozhodnutie SD EÚ vo veci C-464/1 Johan Gruber proti DAY WaAG o ochrane dobrej viery zmluvnej strany pri uzatváraní zmluvy. S prihliadnutím na uvedené tak prvoinštančný súd pri rozhodovaní o nároku žalobcu správne vychádzal z právnej úpravy ochrany spotrebiteľa obsiahnutej nielen v zákone č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ale aj v Občianskom zákonníku.

21. Podľa § 380 ods. 2 CSP na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, prihliadne odvolací súd, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené.

22. V súdnej veci preto odvolací súd skúmal, či napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v predmetnej časti nebolo vydané v konaní postihnutou s niektorou z nasledovných procesných väd, t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomocí súdu, nedostatku spôsobilosti subjektu byť sporovou stranou, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého subjektu v spore, prekážku veci právoplatnej rozhodnutej, alebo už prv začatého konania, alebo pri prípadnom nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh. Odvolateľ takéto procesné vady konania vo svojom opravnom prostriedku netvrdil; zároveň ich existenciu nezistil ani odvolací súd.

23. Žalobca vo svojom odvolaní vymedzil odvolacie dôvody len citovaním právnej úpravy, keď v ňom uviedol, že „podáva odvolanie podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) CSP proti výrokom II. a III. rozsudku s citáciou textu uvedených zákonných ustanovení“. V čom konkrétne odvolateľ videl naplnenie týchto odvolacích dôvodov však už vo svojom opravnom prostriedku bližšie neuviedol. Takto formulovaným odvolacím dôvodom tak chýba obsah. Obsah odvolania je určujúci pre identifikáciu odvolacích dôvodov a súčasne vymedzuje aj prieskum napadnutého rozhodnutia odvolacím súdom. Účinný prieskum napadnutého rozhodnutia alebo konania jemu predchádzajúceho môže odvolateľ vyvolať len pomenovaním konkrétnych nedostatkov napadnutého rozhodnutia, resp. konania, ktoré mu predchádzalo. Pretože v súdnej veci absentovali konkrétne vytykané nedostatky napadnutého rozhodnutia, resp. konania, ktoré mu predchádzalo, odvolací súd toto rozhodnutie súdu prvej inštancie v označenej časti ako vecne správne potvrdil.

24. Na základe konštatovaného odvolací súd dospel k záveru, že okresný súd vykonal v prejednávanej veci dokazovanie náležitým spôsobom a v potrebnom rozsahu, spôsobom plne zodpovedajúcim kontradiktórnosti sporového konania umožnil stranám sporu realizáciu ich procesných práv a nadväzne zákonným spôsobom vyhodnotil tak procesnú aktivitu strán, ako aj meritum veci. Odvolacie dôvody žalobcu vyhodnotil krajský súd ako neopodstatnené, pričom zároveň nezistil ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP). Súd prvej inštancie po vykonaní a vyhodnotení dokazovania zákonným spôsobom a v potrebnom rozsahu vydal vecne správne rozhodnutie, ktoré zodpovedajúcim spôsobom v zmysle § 222 CSP aj správne odôvodnil. V dôsledku toho krajský súd rozsudok okresného súdu v napadnutej časti, t.j. v II. vete výroku ako vecne správny potvrdil.

25. Odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj odvolaním napadnutý výrok o trovách prvoinštančného konania (III. veta výroku.), ktorý plne zodpovedá procesnému úspechu strán a vzniknutej situácii v konaní.

26. Vo zvyšnej časti nenapadnutej odvolaním (I. veta výroku) zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý týmto rozhodnutím odvolacieho súdu.

27. O trovách tohto odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP tak, že žalovanému ako úspešnej procesnej strane nepriznal nárok na ich náhradu. Z obsahu spisového materiálu totiž vyplýva, že žalovanému v odvolacom konaní preukázateľne žiadne účelne vynaložené výdavky v súvislosti s uplatňovaním a bránením práva ako trov konania (majúce sa nahradiť) nevznikli. Práve to bol dôvod, pre ktorý súd povolaný k vydaniu

rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (odvolací súd), mohol rozhodnúť nielen o nároku na náhradu, ale už aj o nepriznaní náhrady (napriek tomu, že pri striktnom riadení sa textom rozhodnej právnej úpravy by sa mohlo zdať, že tomu tak nie je). Dvojfázové rozhodovanie o trovách konania, predpokladajúce prvé rozhodnutie súdu povolaneého skončiť konanie vo veci len o nároku na náhradu a druhé až následné rozhodnutie súdu prvej inštancie o výške náhrady (porovnaj § 262 ods. 1 a 2 CSP) má totiž zmysel len pri pozitívnom vyriešení otázky nároku na náhradu, a naopak taký zmysel postráda, ak výsledkom uvažovania o nároku na náhradu je záver o neexistencii takéhoto nároku u žiadnej zo strán sporu (prvej preto, že ju na to neopravňuje pre ňu nepriaznivý, či ňou zavinený výsledok konania a u druhej preto, že tu buď niet trov majúcich sa nahradiť, alebo že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, odôvodňujúce nepriznanie náhrady). Prezentovaný právny názor vyplýva i z uznesení NS SR sp. zn. 6 Cdo 166/2016 zo dňa 26.10.2016 a sp. zn. 7Cdo/14/2018 zo dňa 28.02.2018.

28. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).